

В. Середюк

РОЗВИТОК агропромислового комплексу України – пріоритетний напрям державної політики, основа стабілізації народного господарства. Вінниччина за рахунок сприятливих природно-кліматичних умов, якісних родючих ґрунтів, багатоговікового землеробського досвіду є провідною сільськогосподарською областю України.

На сучасному етапі аграрних перетворень актуальності набуває створення інформаційного середовища, сприятливого для ефективної діяльності виробників сільськогосподарської продукції. Бібліотекам, разом з інформаційно-консультаційною службою (ІКС) сільського господарства, належить важлива роль у забезпеченні усіх ланок АПК інформацією, яка допоможе їм в оволодінні механізмом ринкових відносин, ознайомленні з передовими вітчизняними та зарубіжними технологіями. Інформація стає важливим інструментом реалізації державної політики щодо розвитку сільського господарства.

Одним із основних напрямів діяльності відділу літератури та інформації з питань сільського господарства Вінницької ОУНБ ім. К.А. Тімірязєва є співробітництво з сільськогосподарськими організаціями та науковими установами області.

З метою удосконалення системи бібліотечно-інформаційного обслуговування державних службовців АПК та безпосереднього наближення інформаційного ресурсу відділу до споживача, у 2003 році в приміщенні Головного управління сільського господарства і продовольства облдержадміністрації було створено Кабінет аграрної інформації.

В інформаційному забезпеченні його користувачів широко використовуються документні ресурси відділу – це понад 1 500 прим. книг та науково-виробничих журналів (близько 100 назв) актуальної тематики з різних галузей сільського господарства, що виходять на території України та Росії. При пошуку інформації з українського законодавства, використовуються БД “Ліга: Закон”, видання “Офіційний вісник України”, “Правовий вісник”, “Агрокомпас” та ін.

Забезпечує роботу Кабінету також працівник відділу – бібліотекар першої категорії О. Дроздук, здійснюючи довідково-інформаційне обслуговування з використанням, крім ви-

шевказаних джерел, інформації на електронних носіях, з Інтернету.

Інформування користувачів Кабінету відбувається щоденно в режимах “запит-відповідь” та індивідуального розповсюдження інформації з обов’язковим налагодженням зворотного зв’язку. Для цього створено тематичну картотеку, один із розділів якої містить теми, над якими працюють спеціалісти Управління.

Великою популярністю у фахівців користується систематичний бібліографічний покажчик іноземної літератури “Сельское хозяйство”. Значний інтерес вони виявляють до веб-сайтів сільськогосподарської тематики України, країн близького та далекого зарубіжжя.

Фахівці АПК дедалі частіше мають потребу в одержанні ринкової інформації, зокрема, щодо рівня цін внутрішнього і зовнішнього ринків, прогнозів ринків продукції, стосовно сільськогосподарської техніки, засобів захисту рослин тощо.

При організації книжкових виставок, викладок, відкритих переглядів літератури, інформаційних оглядів, проведенні індивідуальної роботи увага зосереджується на висвітленні питань з концептуальних основ новітньої аграрної політики, реформування земельних відносин, підвищення конкурентоспроможності аграрного виробництва, проблем АПК України в контексті європейської інтеграції, інвестиційної діяльності в АПК, аграрного підприємництва, ринкової інфраструктури зовнішньоекономічних зв’язків АПК, технічного переоснащення сільськогосподарського виробництва, соціально-економічних перетворень на селі та ін.

Основним завданням у роботі Кабінету аграрної інформації є удосконалення системи інформування спеціалістів АПК з метою забезпечення, оперативності і повноти задоволення їхніх потреб. І працівники відділу літератури та інформації з питань сільського господарства намагаються це завдання виконувати, за що отримують належну оцінку своєї праці від фахівців сільськогосподарського виробництва.

НА ДОПОМОГУ БІБЛІОТЕЧНОМУ ФАХІВЦЮ

КНИЖКОВА ПОЛИЦЯ

С. Кравченко

СЕРІЯ “Публічна бібліотека” викликала значний інтерес у фахівців бібліотек України. В ній висвітлюється питання місії бібліотеки, інформаційних послуг, стратегічного планування, окремих аспектів діяльності національних бібліотек світу. Відділ наукового аналізу і розвитку бібліотечної справи НПБ України продовжує свою роботу над підготовкою методичних матеріалів цієї серії. Звертаємо вашу увагу на найбільш цікаві видання, що побачили світ 2005 року.

Питання планування хвилюють працівників бібліотек будь-якого рівня – від національних до сільських, від вузівських до шкільних. Вони думають про те, як зробити роботу бібліотеки не заштампованою, неформальною, а творчо підійти, визначити свої можливості, потенційні ресурси.

„Планування: стратегія і тактика” – видання, яке дає відповіді на ряд запитань, що стосуються такого важливого процесу, як планування: навіщо план? що таке процес планування? що потрібно взяти до уваги?

У виданні детально висвітлено методику розробки стратегії діяльності невеликої публічної бібліотеки, а на її основі – річного плану. Цікавими є додатки – зразки річних планів роботи ЦБС.

Для методистів буде корисною розробка методичного дня „Готуючись до планування”.

Видання спонукає бібліотекаря до творчого мислення, впровадження найсміливіших думок у життя, пропонує змінити погляд на такий давній і звичний для наших бібліотек процес – планування.

***

Актуальне видання „Соціокультурна діяльність” присвячено формам роботи з читачами у публічній бібліотеці. У ньому, зокрема, узагальнено досвід роботи бібліотек України та зарубіжжя з популяризації найбільш актуальних питань сьогодення – екології, правового навчання, психологічної підтримки, представлено найбільш розповсюджені форми масової роботи, визначено загальні

вимоги до її організації, вміщено деякі регламентуючі матеріали (Тимчасові примірні норми часу, Паспорт масового заходу, Інструкцію щодо організації роботи з популяризації документного фонду).

Акцент зроблено на малих формах бібліотечної роботи як найбільш використовуваних у публічних бібліотеках. Це книжкові виставки, перегляди та огляди літератури, бібліотечні плакати, бесіди, читання вголос. Висвітлено практику проведення активних форм роботи з читачами, творчих акцій.

Такі методичні матеріали будуть корисні при плануванні роботи у бібліотеці, адже вони містять інформацію про різноманітні форми, приклади практичного досвіду.

***

Коли виникає потреба в одержанні статистичних даних щодо бібліотек України, навряд чи якась довідкова служба зможе задовольнити такий запит. НПБ України щорічно збирає статистичну інформацію про публічні бібліотеки усіх 27 регіонів України та бібліотеки – методичні центри різних типів і форм власності. Ці відомості зібрано у статистичному збірнику „**Бібліотечна Україна в цифрах**”.

Тут наведено дані стосовно мережі бібліотек, бібліотечних фондів, книговидачі, кількості користувачів, бібліотечних працівників та ін. Визначено також такі показники діяльності, як книгозабезпеченість, читаність, обертаність, зібрано інформацію про сучасні технічні засоби бібліотек та кошти, виділені книгозбірням (з бюджету, позабюджетні), зокрема на комплектування.

Інформація подається у формі таблиць, окремо по кожному регіону, про публічні бібліотеки системи Міністерства культури і туризму України та бібліотеки різних типів і форм власності.

Показники даються у порівнянні з попереднім роком і змінна (збільшення або зменшення).

Цей збірник розрахований на спеціалістів у галузі бібліотечної справи, а також буде корисним працівникам органів влади та управління.

ЗАВЖДИ АКТУАЛЬНА ТЕМА

ВИЙШЛА у світ збірка матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції “Библиотечное общение: традиции и инновации”, яка відбулась у рамках Байкальського міжнародного інформаційного форуму. Проведена під егідою Бібліотечного відділення Міжнародної академії інформатизації при ООН, конференція розглянула проблеми, спільні для спеціалістів з бібліотекознавства вищих навчальних закладів і бібліотек Росії та України.

В останній час проблеми бібліотечного спілкування приділяється велика увага. Це пов'язано з процесом переосмислення ролі бібліотек у суспільстві, змінами вимог до функцій та змісту бібліотечної роботи. Адже сучасні бібліотеки – не тільки центри збереження і розповсюдження інформації, а також осередки міжособистісного спілкування. Особливості бібліотечної комунікації полягають у тому, що вона відбувається на кількох рівнях: між бібліотекарями і читачами, між бібліотекарями, між читачами.

У процесі бібліотечного спілкування (як безпосереднього – традиційного, так і віртуального) здійснюються пізнавальне, комунікативне, емоційне формування особистості користувача і професійне вдосконалення бібліотекаря. Орієнтуючись на потреби та інтереси користувачів, бібліотеки створюють простір спілкування і мають великі потенційні можливості розширення контактів та їхньої змістової насиченості.

У матеріалах збірки на базі практичного досвіду та наукових досліджень розглянуто феномен бібліотечного спілкування крізь призму професійних інтересів, узагальнено питання бібліотечного спілкування на основі перспективної наукової методології (акмеології), продемонстровано різноманітність підходів до вивчення проблеми. Увага авторів зосереджена на питаннях розвитку етичної культури співробітників бібліотеки, управління бібліотечним колективом, проблемах інформаційного спілкування, пов'язаних з використанням нових технологій. Фахівці бібліотечної справи

***

Як правило, у бібліотечній справі регіону тон задає обласна універсальна наукова бібліотека. Як працюють ці заклади? Що хвилює їхніх керівників? Які повсякчасні проблеми виникають у фахівців? Як організовується обслуговування користувачів?

Збірник „**Регіональні бібліотеки**” – спроба проаналізувати діяльність обласних книгозбірень за матеріалами планово-звітної документації, що є в НПБ України. Видання доповнене статистичною інформацією з основних показників роботи (кількість користувачів, показники щодо фондів, бібліотечних працівників, фінансових надходжень). Цікаво буде порівняти дані своєї бібліотеки у контексті ОУНБ інших областей. Окремі статистичні показники подано також у графічному зображенні, де наочно показано місце кожної окремої бібліотеки у порівнянні з іншими.

Для успішного функціонування сучасної бібліотеки її керівник повинен крокувати в ногу із часом. На діяльність публічної бібліотеки впливають щонайменше 260 законодавчо-нормативних документів, ухвалених різними законодавчими інституціями. Бібліотекар сьогодні змушений бути і юристом, і адвокатом і економістом. Чим краще бібліотечні фахівці знають законодавчу базу, тим більше у них шансів та можливостей виконувати свою місію.

***

Звертаємо вашу увагу на видання “**Бібліотека у правовому полі**”, що продовжує започатковану у 2000 році серію “Законодавство – бібліотекам України”. Тут зібрано повні тексти та витяги із нормативних документів, що законодавчо забезпечують загальні засади діяльності бібліотек. Це матеріали, що доповнюють попередні випуски, а також такі, що прийняті протягом 2005 року. При підготовці видання було враховано побажання і запитання практиків.

з'ясовують причини, які можуть стати на заваді розвитку пов-

А. Голидьбіна

ноцінного діалогу між читачем і бібліотекарем: відсутність належної організації бібліотечного середовища (приміщень, фондів, інтер'єрів), недостатність електронних ресурсів тощо.

Рішення проблем пропонується шляхом удосконалення професійної комунікативної культури бібліотекарів, їхньої психологічної підготовки, підвищення комфортності обслуговування за рахунок раціоналізації технологічних процесів у бібліотеці.

Складачем, автором передмови та одним із авторів збірки є професор, декан бібліотечно-інформаційного факультету Східно-Сибірської державної академії культури і мистецтв С. Єзова, добре відома бібліотечним фахівцям своїми дослідженнями з бібліотечного спілкування, які спрямовують бібліотекарів на розв'язання практичних завдань. Так, наприклад, за книгою С. Єзової “Грані бібліотечного спілкування” в Науково-технічній бібліотеці Київського національного університету технологій та дизайну було проведено науково-практичну конференцію, яка сприяла підвищенню культури спілкування бібліотекарів.

У статті “Бібліотека – центр людського спілкування”, вміщеній у цій книзі, С. Єзова аналізує реальні і потенційні можливості бібліотеки як осередку традиційного та віртуального спілкування, розкриває різні аспекти соціальної значимості контактів користувачів.

Матеріал у збірці розміщено за алфавітом прізвищ авторів. У кінці книги подано відомості про авторів публікацій.

Видання, безумовно, становить інтерес для широкого кола фахівців бібліотечної справи, інформатизації, освіти та управління, сприятиме вихованню комунікативної культури в найширшому розумінні цього поняття.

*Библиотечное общение: традиции, инновации: Материалы Междунар. науч.-практ. конф., г. Улан-Удэ, 27 июня 2005 г. / ФГОУ ВПО ВСГАКИ; Сост. и автор предисловия С.А. Езова; Отв. ред. Т.А. Немчинова. – Улан-Удэ: Издательско-полигр. комплекс ФГОУ ВПО ВСГАКИ. – 181 с.